

ДЕРЖАВНА ФІСКАЛЬНА СЛУЖБА УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ФІСКАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ

Інституційні перетворення у фіскальній системі України

*за матеріалами круглого столу
(12–13 травня 2017 року)*

**ДЕРЖАВНА ФІСКАЛЬНА СЛУЖБА УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
Науково-дослідний інститут фінансової політики**

ІНСТИТУЦІЙНІ ПЕРЕТВОРЕННЯ У ФІСКАЛЬНІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ

Збірник матеріалів круглого столу
(Хмельницький, 12–13 травня 2017 року)

Мережеве електронне видання

**Ірпінь
2017**

УДК 336.225(477) (043.2)
ББК 67.301.141.1+65.261.4 (4Укр)я431
І 71

*Рекомендовано до друку як електронне видання
Вченою радою Науково-дослідного інституту фіскальної політики
(рішення № 6 від 08.06.2017)*

Редакційна колегія: д.е.н., професор Мельник В. М.; к.пед.н., с.н.с. Нагорічна О. С.

Укладачі: Габорах Т. А., Гороховець Є. В., Ковтунович Н. Л.

І 71 Інституційні перетворення у фіскальній системі України: матеріали круглого столу, м. Хмельницький, 12–13 травня 2017 р. Ірпінь: НДІ фіскальної політики, 2017. 107 с.

У збірник увійшли матеріали круглого столу «Інституційні перетворення у фіскальній системі України», що проходив 12–13 травня 2017 року на базі Науково-дослідного центру митної справи Науково-дослідного інституту фіскальної політики Університету державної фіскальної служби України.

Видання розраховане на широке коло читачів, які цікавляться окресленою проблематикою.

За точність викладеного матеріалу відповідальність покладена на авторів.

УДК 336.225(477) (043.2)
ББК 67.301.141.1+65.261.4 (4Укр)я431

Мережеве електронне видання

Ум.-друк. арк. 6,15. Об'єм файлу – 3,5 МБ.

Виготовлювач

08200, Науково-дослідний інститут фіскальної політики
Університету ДФС України,
вул. Університетська, 31, тел.: (04597) 604-75.

© Науково-дослідний інститут фіскальної політики, 2017
© Університет державної фіскальної служби України, 2017

ЗМІСТ

Білецька Г. М.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНСТИТУТУ ЕЛЕКТРОННИХ ПЕРЕВІРОК
В УКРАЇНІ: СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ВІТЧИЗНЯНІ РЕАЛІЇ 6

Брехов С. С.

РОЗВИТОК ПОСТМИТНОГО АУДИТУ В УКРАЇНІ ЗА РАХУНОК
УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ 8

Борейко Н. М.

ОКРЕМІ ЕЛЕМЕНТИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПОДАТКОВОГО
АДМІНІСТРУВАННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ В УКРАЇНІ.....12

Бундак М. М.

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ
ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ 15

Дейнека В. Ф.

ОРГАНІЗУЮЧА РОЛЬ КЕРІВНИКІВ ОРГАНІВ
ДФС У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ АНТИКОРУПЦІЙНИХ СТАНДАРТІВ.....18

Євсєєва І. О.

ЕЛЕКТРОННА СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ЗА ОБІГОМ
ПІДАКЦИЗНИХ ТОВАРІВ: ПРАКТИКА ЄС.....22

Зоря О. В., Долгий О. А., Долгий О. О.

АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА КОРУПЦІЙНІ
ПРАВОПОРУШЕННЯ: ОЦІНОЧНІ АСПЕКТИ ЗАКОНОДАВСТВА
ТА ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ЙОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ.....27

Капітанець С. В.

КАДРОВА ПОЛІТИКА ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ
В КОНТЕКСТІ РЕФОРМУВАННЯ ДФС.....30

Кармаліта М. В.

ЗАХИСТ ІНФОРМАЦІЇ ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ У КОНТЕКСТІ
ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ПОДАТКОВИХ ПЕРЕВІРОК 34

Коротун В. І.

РОЗВИТОК МЕХАНІЗМІВ ПРОТИДІЇ ТІНІЗАЦІЇ РИНКУ
ПІДАКЦИЗНИХ ТОВАРІВ В УКРАЇНІ.....38

Лисецька Н. М.

УЗАГАЛЬНЕНІ ПІДХОДИ ДО ВДОСКОНАЛЕННЯ
МЕХАНІЗМУ ПЕРСОНАЛЬНОГО ОПОДАТКУВАННЯ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ 41

Медвідь Ю. О.

УПОВНОВАЖЕНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ОПЕРАТОР:
УМОВИ ОТРИМАННЯ МИТНИХ СПРОЩЕНЬ.....43

Мельник В. М., Товстенко Ю. В., Товстенко В. Ю.	
РЕФОРМУВАННЯ ФІСКАЛЬНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ: НАПРЯМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	45
Нагорічна О. С.	
КВЕСТІЯ МИТНА	48
Неліпович О. В.	
МИТНІ ФОРМАЛЬНОСТІ НА АВІАЦІЙНОМУ ТРАНСПОРТІ В УКРАЇНІ ТА НАПРЯМИ ЇХ УДОСКОНАЛЕННЯ В КОНТЕКСТІ ПОПЕРЕДНЬОГО ІНФОРМУВАННЯ	50
Новицька Н. В.	
МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО СТАТИСТИЧНОЇ ОЦІНКИ ЧАСТКИ ТІНЬОВОГО СЕКТОРУ РИНКУ АЛКОГОЛЬНИХ НАПОЇВ	54
Прус Л. Р., Попель С. А.	
ІНФОРМАЦІЙНА ВЗАЄМОДІЯ МИТНИЦЬ ТА ГРОМАДЯН В УМОВАХ ПЕРЕТВОРЕННЯ ДФС УКРАЇНИ З ФІСКАЛЬНОГО ОРГАНУ У СЕРВІСНУ СЛУЖБУ	58
Решетніков Ю. М.	
БЕЗПЕКОВИЙ ТА ЕКОНОМІЧНИЙ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ СКАНУЮЧИХ СИСТЕМ ПАСИВНОГО ТИПУ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ МИТНОГО КОНТРОЛЮ ВАНТАЖІВ	62
Рибачок В. В.	
КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО РЕФОРМУВАННЯ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ	65
Рибачок Н. П.	
РЕФОРМУВАННЯ ЄДИНОГО СОЦІАЛЬНОГО ВНЕСКУ В УКРАЇНІ	67
Романенко В. В.	
УПРАВЛІННЯ ПОДАТКОВИМИ РИЗИКАМИ В УКРАЇНІ: НОРМАТИВНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ	69
Руда Т. В., Артеменко А. В.	
«CARGO TARGETING» ЯК ОДИН ІЗ НАПРЯМІВ АВТОМАТИЗАЦІЇ ПРОЦЕДУР МИТНОГО КОНТРОЛЮ ТА МИТНОГО ОФОРМЛЕННЯ ВОДНИХ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ У ПУНКТАХ ПРОПУСКУ ЧЕРЕЗ ДЕРЖАВНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ	72
Селезень П. О.	
ВПЛИВ ВЗАЄМОУЗГОДЖУВАЛЬНОЇ ПРОЦЕДУРИ НА ФУНКЦІОНУВАННЯ ДОГОВОРІВ ПРО ПОПЕРЕДНЄ УЗГОДЖЕННЯ ЦІНОУТВОРЕННЯ В КОНТЕКСТІ КАМПАНІЇ АНТИ-БЕПС	75
Скоромцова Т. О.	
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МИТНОГО ПОСТАУДИТУ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙ СИСТЕМИ МИТНОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ	78
Сушкова О. Є.	
НАПРЯМИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ПОДАТКОВИХ ТА МИТНИХ ЕКСПЕРТИЗ В УКРАЇНІ	80

Відповідно з метою визначення обсягу тіньового споживання варто зіставляти обсяги реалізації та обсяги споживання. На основі статистичної бази Державної служби статистики України можна розрахувати такі показники:

1. Обсяги виробництва алкогольних напоїв (учасник 1): 1) дистиляція, ректифікація та змішування спиртних напоїв – обсяг реалізованої промислової продукції за видами діяльності (розділ «промисловість»); 2) обсяги виробництва горілки, коньяків, бренді, лікерів та інших спиртних напоїв (млн дал) – виробництво основних видів промислової продукції (стат. збірник: промисловість); 3) обсяги виробництва алкогольних напоїв фізичними особами-підприємцями (тис. дал) (стат. збірник: промисловість). Рух алкогольних напоїв від учасника 1 до учасника 2. Рух алкогольних напоїв від учасника 2 до учасника 3: 1) частка продажу горілки та лікero-горілочаних виробів, які вироблені на території України, через торгову мережу підприємств, у % (стат. збірник: внутрішня торгівля); 2) частка горілки та лікero-горілочаних виробів (у вартісному виразі та відносному) у товарній структурі роздрібного товарообороту підприємств в Україні – товарна структура роздрібного товарообороту підприємств в Україні (стат. збірник: внутрішня торгівля); 3) обсяг продажу горілки та лікero-горілочаних виробів у торговій мережі підприємств в Україні, дал – продаж основних продовольчих товарів у торговій мережі підприємств в Україні (стат. збірник: внутрішня торгівля); 4) обсяг горілки та виробів лікero-горілочаних у товарній структурі роздрібного товарообороту (стат. збірник «Роздрібна торгівля України»; 5) обсяги експорту та імпорту у вартісному (тис. дол. США) та у відносному вираженні алкогольних і безалкогольних напоїв та оцту – товарна структура зовнішньої торгівлі, динаміка структури експорту-імпорту товарів (зовнішньоекономічна діяльність). Рух алкогольних напоїв від учасника 3 до учасника 4 відображає показник: питома вага споживання алкогольних напоїв у структурі сукупних витрат домогосподарств у % структури сукупних витрат домогосподарств (стат. збірник: витрати та ресурси домогосподарств).

Наведена методика не позбавлена певних недоліків у використанні. Так, ураховуючи застосування в розрахунках макропоказників, результати містять значну похибку й відображають лише приблизні межі обсягів тіньового сектору. Приведений перелік статистичної інформації щодо України не є вичерпним і може (і повинен) бути розширений, у тому числі і завдяки показникам, інформація за якими перебуває у розпорядженні фіскальних органів, зокрема це стосується даних декларацій акцизного податку, форм, 1-РС, 2-РС, 3-РС, 1-ОА, 1-ОТ та ін.

Список використаної літератури

1. Про затвердження Методичних рекомендацій розрахунку рівня тіньової економіки: наказ Міністерства економіки України від 18.02.2009 № 123. URL: <http://www.me.gov.ua>

2. Schneider F. The Shadow Economy and Work in the Shadow: What Do We (Not) Know? // IZA Discussion Papers 6423 Institute for the Study of Labour. (IZA). 2012. 73 p. URL: <http://ftp.iza.org/dp6423.pdf>
3. Лейфура М. В. Основні методики оцінки рівня тіньової економіки та її динаміка в Україні // Економіка. Управління. Інновації. 2013. № 2.
4. Олефір В. Оцінка обсягів нелегального обігу підакцизних товарів // Економіст. 2013. № 10. С. 4–8.
5. Попова М. Н. Методы оценки и государственного регулирования теневого сектора виноградарско-винодельческой отрасли АПК Украины // Вестник Полоцкого государственного университета. 2014. № 14. С. 119–122.
6. Исаров О. Б. Теневой сектор в сфере алкогольного бизнеса: оценка и методы государственного воздействия // Экономическая наука современной России. 2001. № 2. С. 111–124.

Прус Л. Р.,
к.е.н., доцент,
завідувач відділу НДІ фіскальної політики
Університету ДФС України;
Попель С. А.,
к.е.н.,
старший науковий співробітник
НДІ фіскальної політики
Університету ДФС України

ІНФОРМАЦІЙНА ВЗАЄМОДІЯ МИТНИЦЬ ТА ГРОМАДЯН В УМОВАХ ПЕРЕТВОРЕННЯ ДФС УКРАЇНИ З ФІСКАЛЬНОГО ОРГАНУ У СЕРВІСНУ СЛУЖБУ

Сучасний етап розвитку митних адміністрацій характеризується новими тенденціями реформування, що передбачають упровадження у діяльність митниць ДФС новітніх інформаційних технологій, зорієнтованих на спрощення митних процедур та налагодження комунікативної взаємодії між учасниками митних правовідносин.

Незважаючи на позитивні тенденції у діяльності митниць ДФС, подальшого розвитку й удосконалення потребують питання, що стосуються особливостей пропуску та оподаткування товарів, що переміщуються (пересилаються) громадянами через митний кордон України. Поза увагою залишаються і питання побудови ефективної системи інформаційної взаємодії митних адміністрацій та громадян з питань державної митної справи.

Забезпечення в установленому порядку громадян інформацією з митних питань є однією з найважливіших функцій митних адміністрацій. Зокрема, у Кіотській конвенції, а саме розділі 9, зазначається, що митна адміністрація забезпечує безперешкодний доступ будь-якої заінтересованої особи до всієї необхідної інформації загального характеру стосовно митного законодавства [1].

Крім того, Угодою СОТ про спрощення процедур торгівлі визначено таке: перелік даних, які кожен член організації має оприлюднювати у недискримінаційний і легкодоступний спосіб з метою надання урядам, торговцям та іншим заінтересованим сторонам можливості ознайомитися з нею; обов'язок кожного члена надавати доступ та оновлювати, наскільки це можливо та необхідно, зазначену інформацію через Інтернет; обов'язок кожного члена організації створити і підтримувати один чи більше інформаційних пунктів для надання відповідей на обґрунтовані запити урядів, торговців та інших заінтересованих сторін з питань митної справи [2].

Незважаючи на досить прогресивні зміни, які на сьогодні спостерігаються у діяльності митниць ДФС, подальшого розвитку потребує норма статті 19 МК України щодо інформування заінтересованих осіб про митні правила. А враховуючи можливість використання для доступу до таких даних інформаційних технологій, безперечно, є потреба у деталізації механізму швидкого та безперешкодного отримання громадянами інформації, що стосується особливостей пропуску та оподаткування товарів, які переміщуються (пересилаються) ними через митний кордон України.

Потребують ретельного дослідження питання, пов'язані з наданням можливості фізичним особам отримувати із доступних офіційних джерел інформацію, яка їм необхідна або може стати в нагоді при плануванні закордонних поїздок із можливістю переміщення товарів та інших предметів або пересиланні таких об'єктів через митний кордон.

Так, відповідно до ст. 19 Митного кодексу України (далі – МК України) органи доходів і зборів зобов'язані інформувати зацікавлених осіб про митні правила у встановленому законом порядку. Крім того, у ст. 20 МК України зазначається, що органи доходів і зборів надають не тільки інформацію, яку запитувала заінтересована особа, а й будь-яку іншу інформацію, яка стосується запиту, якщо її доведення до відома заінтересованої особи вважається органом доходів і зборів доцільним [3].

Потреба в удосконаленні інформаційної взаємодії «ДФС/митниці-громадяни» корелюється із завданнями, визначеними у таких документах:

1) Положенні про Державну фіскальну службу України, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 21.05.2014 № 236, а саме:

– п. 77 в частині формування інформаційної політики ДФС та її територіальних органів;

– п. 78 щодо формування інформаційної політики ДФС та її територіальних органів;

– п. 79, у якому зазначається, що ДФС виступає засновником засобів масової інформації з питань, що належать до її компетенції;

2) Стратегічному плані розвитку ДФС України на 2015–2018 роки, затвердженому наказом ДФС України від 12.02.2015 № 80 (стратегічна ціль 2 «Формування інформаційного поля про діяльність ДФС України», зокрема впровадження ефективних інноваційних інструментів комунікацій з громадянами та бізнесом).

Крім МК України, інформування ДФС України громадян передбачено Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних» від 21.10.2015 № 835. Зокрема, цією Постановою визначено обов'язок ДФС України, як розпорядника інформації, оприлюднювати та оновлювати визначену інформацію [4].

Незважаючи на нормативне врегулювання основних аспектів інформування громадян з питань державної митної справи, недосконаліми у практичній площині є питання, що стосуються інформування громадян про особливості переміщення транспортних засобів, допустимі обсяги продуктів харчування, лікарських засобів, валюти, цінностей, товарів з урахуванням цілей щодо їх переміщення та особливостей оподаткування. В умовах перетворення ДФС України з фіскального органу у сервісну службу вирішення зазначеної проблеми є особливо актуальним, адже надання якісних інформаційних послуг дозволить суттєво підвищити якість митних сервісів та наблизить діяльність вітчизняних митниць до міжнародного рівня.

У березні 2017 року Кабінетом Міністрів України було ухвалено Концепцію реформування ДФС, яку Міністерство фінансів України побудувало на [5]:

- Рекомендаціях технічних місій МВФ;
- Рекомендаціях Митно-прикордонної служби США;
- Рекомендаціях Міністерства фінансів США;
- Зведених митних стандартах ЄС (Customs Blueprints);
- Зведених фіскальних стандартах ЄС (Fiscal Blueprints);
- Рекомендаціях Європейської комісії.

Концепцією визначено конкретні кроки, які повинні бути здійснені в усіх основних сферах роботи ДФС, у тому числі і щодо інформування громадян з питань державної митної справи. Зокрема, реалізація зазначеної Концепції передбачає вжиття заходів з метою вдосконалення інформаційних технологій та комунікацій, а саме [5]:

1) комунікації:

- регулярне звітування перед громадськістю щодо цілей та результатів реформи;
- формування іміджу ДФС як професійного та сервісного органу.

2) інформаційні технології:

- аудит та розробка стратегії розвитку ІТ;
- автоматизація процесів адміністрування податків, митного оформлення.

Разом з тим на практиці отримання громадянами необхідної інформації про правила переміщення товарів через митний кордон залишається досить непростим процесом. Інформаційні стенди, що відображають порядок переміщення товарів фізичними особами, містять інформацію, у тому числі надлишкову і несистемно подану, в основному українською мовою. Ці стенди, як правило, розташовуються тільки в міжнародних аеропортах, а на залізничних станціях відсутні; розміщені в незручних для вивчення місцях, що особливо помітно у зв'язку зі скупченістю фізичних осіб, які очікують проходження митного контролю.

На вокзалах і в поїздах міжнародного сполучення відомості про митні правила не побачиш серед іншої інформації для пасажирів. Ситуація щодо інформування в аеропортах міжнародного значення не найкраща. Тут демонструються застарілі пам'ятки для пасажирів з питань переміщення товарів і грошових коштів, з посиланнями на акти, які давно втратили чинність, накази Державної митної служби України, що вводять людей в оману, дезорієнтує і без того у складному морі митної інформації.

Отже, удосконалення системи інформаційної взаємодії між митною адміністрацією/митними органами та громадянами є необхідним питанням сьогодення. Це дозволить суттєво підвищити якість митних сервісів і наблизить діяльність ДФС та її територіальних органів – митниць ДФС – до міжнародного рівня.

Список використаної літератури

1. Міжнародна конвенція про спрощення і гармонізацію митних процедур (Кіотська конвенція) від 18.05.1973 (у змінений редакції). URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_643/
2. Угода СОТ про спрощення процедур торгівлі від 06.12.2013. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=56855
3. Митний кодекс України: Закон України від 13.03.2012 № 4495-VI. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
4. Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних: Постанова Кабінету Міністрів України від 21.10.2015 № 835.
5. Кабмін ухвалив Концепцію реформування ДФС. URL: <http://www.minfin.gov.ua>